

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Львівська політехніка»**

ГАЧАК-ВЕЛИЧКО ЛІЛІЯ АНДРІЇВНА

УДК 342.9:351

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ
СЕРЕД НЕПОВНОЛІТНІХ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Львів – 2021

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі адміністративного та інформаційного права Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник – доктор юридичних наук, професор
Бортник Надія Петрівна,
Національний університет «Львівська політехніка»,
Навчально-науковий інститут права, психології
та інноваційної освіти, завідувач кафедри
адміністративного та інформаційного права.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
Тильчик Ольга Віталіївна,
Університет Державної фіскальної служби України,
професор кафедри фіскальних розслідувань;

кандидат юридичних наук, доцент
Ніканорова Олена Володимирівна,
Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С. З. Гжицького, доцент кафедри права.

Захист відбудеться «27» вересня 2021 р. о 14-00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д35.052.19 у Національному університеті «Львівська політехніка» (79008, м. Львів, вул. Князя Романа, 1-3, аудиторія 301 XIX навчального корпусу).

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Національного університету «Львівська політехніка» (79013, м. Львів, вул. Професорська, 1).

Автореферат розісланий «27» серпня 2021 р.

В.о. вченого секретаря
спеціалізованої вченої ради

І. Ю. Хомишин

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Нині доводиться констатувати збільшення негативних тенденцій в динаміці адміністративних правопорушень серед осіб, які не досягли повноліття, що відбувається на тлі періодичних реорганізацій державних органів і установ, нормативно закріплені завдання яких стосуються соціальної реабілітації, профілактичної та виховної роботи щодо підлітків, які вчинили правопорушення. Державні структури, на які покладено обов'язки щодо охорони прав, навчання і виховання неповнолітніх осіб, досить із запізненням реагують на потреби дітей, які залишилися без піклування батьків, не приймають прогресивних заходів щодо влаштування дітей і підлітків, які в силу певних причин і обставин залишилися без сім'ї або покинули батьків, які негативно характеризуються та не займаються їхнім вихованням.

Надзвичайно негативним чинником, що значно мінімізує ефективність діяльності із запобігання бездоглядності і правопорушенням неповнолітніх, є відсутність достовірної інформації про точну чисельність безпритульних і неповнолітніх правопорушників, що не дає змоги вчасно вживати адекватних заходів попередження цих негативних явищ.

Водночас, на тлі трансформаційних процесів, які відбуваються в державі адміністративно-правове регулювання профілактики правопорушень неповнолітніх та діяльності суб'єктів, що її здійснюють, набуває особливого значення і стає одним з пріоритетних напрямів правової політики держави. Сьогодні профілактична робота ведеться і державними, і недержавними органами й установами на різних рівнях. З цією метою застосовуються різноманітні, переважно виховні методи і прийоми превентивного впливу щодо неповнолітніх, які ведуть асоціальний спосіб життя, а також тих, які вчиняють адміністративні правопорушення.

Варто зауважити існування значної кількості суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень серед осіб, які не досягли повноліття, однак прослідковується низька їх взаємодія, зокрема й в силу неналежного адміністративно-правового регулювання їхньої діяльності.

Однак, протиправна поведінка неповнолітніх сьогодні є одним з головних викликів часу. У цьому випадку профілактика правопорушень серед неповнолітніх залишається єдиним робочим механізмом зміни ситуації, який ефективно можна зреалізувати тільки в рамках міжвідомчої взаємодії всіх суб'єктів. Адже будь-яка, навіть найбільш дієва система, не може функціонувати поза загальних державних стратегій.

Основними причинами правопорушень неповнолітніх, є неусвідомленість ними всієї серйозності своїх вчинків, неблагополучне оточення, бездоглядність і безпритульність. Для того, щоб розуміти, якою має бути спільна стратегія профілактики правопорушень доцільно, передусім, розібратися в тому, що стало умовами для їх виникнення.

Варто врахувати й те, що жорстокість та протиправність серед підлітків нині стала буденною справою для них самих. Сьогодні не тільки реальність, але й самі технічні можливості Інтернету підштовхують підлітків до демонстративного насильства та вчинення правопорушень. Підлітки все частіше знаходять сторінки Інтернету «за інтересами», що несуть пропаганду насильства, суїцидів, булінгу, вбивства рідних, жорстокості до тварин та ін.

Вказане вище зумовлює потребу наукового аналізу адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх і формування відповідних напрямів для його удосконалення з урахуванням сучасних реалій.

Питання профілактики правопорушень серед неповнолітніх були предметом дослідження багатьох відомих науковців. Особливу увагу необхідно акцентувати на роботах В. Авер'янова, О. Бандурки, Ю. Битяка, В. Білоуса, І. Бородіна, Н. Бортник, І. Голосніченка, М. Коваліва, Т. Коломоєць, В. Колпаков, А. Комзюка, Т. Кравцової, В. Курила, Н. Лесько, І. Личенко, П. Михайленка, В. Оргинського, О. Остапенка, В. Петкова, С. Петкова, О. Рябченко, О. Собакаря, О. Тильчик, Н. Христинченко, В. Шамрая, В. Шкарупи, І. Шопіної, Х. Ярмакі та ін.

Істотний внесок у розвиток досліджуваної проблематики, зокрема щодо захисту прав дитини та діяльності суб'єктів такого захисту мають праці А. Берлача, М. Бліхар, В. Грохольського, Є. Додіна, І. Жаровської, В. Заросила, Р. Ігоніна, Я. Квітки, Д. Калаянова, С. Ківалова, Н. Литвин, Т. Мацелик, О. Ніканорової, У. Парпан, Т. Проценка, О. Резніка, І. Самсіна, С. Стеценка, А. Суббота, І. Хомишин та ін.

У контексті становлення інформаційного суспільства та формування інформаційних прав неповнолітніх і захисту їх від негативного контенту значний інтерес мають наукові розробки І. Арістової, О. Баранова, К. Белякова, С. Єсімова, Р. Калюжного, О. Копана, М. Легенького, В. Ліпкана, А. Марущака, Р. Матяшовської, Н. Мороз, А. Нестеренко, А. Новицького, Н. Новицької, Н. Оргинської, В. Цимбалюка, М. Швеця, А. Яременко та ін.

Водночас, варто зауважити, що хоча проблематика профілактики правопорушень серед неповнолітніх не є новою для адміністративно-правової науки, однак стверджувати про те, що сьогодні ми маємо сформовану концепцію профілактики у цій сфері все ще не можна. Становлення інформаційного суспільства та трансформаційні процеси, що активно проходять в нашій державі виявляють нові виклики, які потребують негайного вирішення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Наукове дослідження виконано відповідно до Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затвердженої Законом України №1629-IV від 18.03.2004р., Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12.01.2015 р. № 5, Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої загальними зборами Національної

академії правових наук України 03.03.2016 р.

Дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та інформаційного права Навчально-наукового інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка»: «Адміністративно-правова доктрина захисту прав та свобод людини і громадянина в умовах європейської інтеграції України» (державний реєстраційний номер 0121U110638).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дисертаційної роботи полягає у комплексному, системному аналізі адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх та виробленні на цій основі теоретичних положень і науково обґрунтованих методичних і практичних рекомендацій щодо удосконалення законодавчої основи у цій сфері.

Для досягнення цієї мети поставлено такі *завдання*:

- проаналізувати наукову основу формування уявлення про профілактику правопорушень серед неповнолітніх;
- сформувати теоретико-методологічні підходи до дослідження питання адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх;
- визначити поняття та розкрити зміст профілактики адміністративних правопорушень як складової протидії злочинності;
- встановити умови та чинники протиправної поведінки неповнолітніх та подати шляхи їх подолання;
- проаналізувати генезу та сучасний стан розвитку адміністративно-правових норм, що регулюють питання профілактики правопорушень серед неповнолітніх;
- визначити суб'єктів профілактики правопорушень серед неповнолітніх та з'ясувати їх місце в системі забезпечення прав дитини;
- здійснити аналіз міжнародних стандартів захисту прав дітей у контексті профілактики правопорушень серед неповнолітніх;
- охарактеризувати інформаційне середовище та виявити його вплив на протиправну поведінку неповнолітніх;
- окреслити напрями удосконалення адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх в контексті сучасних соціальних змін.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, в яких формуються основи адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх.

Предмет дослідження – адміністративно-правове регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх.

Методи дослідження. Відповідно до мети та завдань дослідження в дисертації використано систему методів наукового пізнання. З-поміж них світоглядні (філософські), загальнонаукові методи, методи соціології, правознавства, а також спеціальні методологічні засади аналізу адміністративно-

правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх.

Головним у цій системі став діалектичний метод, що сприяв розгляду і дослідженню проблеми в єдності її соціального змісту та юридичної форми і дав змогу системно проаналізувати адміністративно-правове регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх (*Розділи 1–3*).

За допомогою логіко-семантичного методу поглиблено понятійний апарат, сформовано теоретико-методологічні підходи до дослідження питання адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх, визначено поняття та розкрито зміст профілактики адміністративних правопорушень як складової системи протидії злочинності, здійснено аналіз міжнародних стандартів захисту прав дітей у контексті профілактики правопорушень серед неповнолітніх (*підрозділи 1.1–1.3, 3.1*).

Системно-структурний та порівняльно-правовий методи дали змогу: дослідити питання умови та чинники протиправної поведінки неповнолітніх та подати шляхи їх подолання; проаналізувати генезу та сучасний стан розвитку адміністративно-правових норм, що регулюють питання профілактики правопорушень серед неповнолітніх; визначити суб'єктів профілактики правопорушень серед неповнолітніх та з'ясувати їх місце в системі забезпечення прав дитини; охарактеризувати інформаційне середовище та виявити його вплив на протиправну поведінку неповнолітніх (*Розділ 2, підрозділ 3.2*).

За допомогою формально-юридичного методу було подано адміністративно-правову характеристику законодавчого регулювання сфери профілактики правопорушень у дитячому середовищі та окреслено напрями удосконалення адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх в контексті сучасних соціальних змін (*Розділи 2, 3*).

Науково-теоретичну основу дисертаційної роботи склали творчо опрацьовані наукові праці вітчизняних і закордонних вчених. Використано статистичні дані щодо діяльності суб'єктів профілактики правопорушень серед неповнолітніх.

Нормативно-правовим підґрунтям дисертації є Конституція України, закони і підзаконні акти України, законодавство зарубіжних держав із питань адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх.

Емпіричну базу дослідження становлять статистичні матеріали, які характеризують питання адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх, узагальнення результатів практичної діяльності суб'єктів цієї профілактики, довідкові видання, матеріали опитування, в процесі якого було проанкетовано 175 респондентів – працівників правоохоронних органів та шкільних психологів у Львівській, Волинській, Рівненській та Івано-Франківській областях, а також судова практика.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертація є однією із небагатьох системних досліджень адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх, у якому

комплексно, з використанням сучасних методів наукового пізнання, урахуванням новітніх досягнень правової науки предмет дослідження аналізується через призму викликів, породжених становленням інформаційного суспільства, а також трансформацією усіх сфер українського суспільства. На цій основі сформульовано низку положень, що містять елементи наукової новизни:

уперше:

– в контексті сучасних трансформаційних змін соціуму, профілактика правопорушень серед неповнолітніх визначена як процес попередження правопорушень або інших протиправних дій, заснований на реалізації програмно-цільового підходу, сутність якого полягає в реалізації комплексних цілеспрямованих профілактичних програм, що дозволяють мінімізувати негативний вплив на неповнолітнього його найближчого оточення і сформувати у нього такі особистісні якості, установки, погляди і ціннісні орієнтації, які будуть захистом від різних негативних впливів і впливів асоціальної групи на дитину, через суб'єктне включення неповнолітніх у різноманітну діяльність, що відповідає їхнім інтересам і дозволяє реалізувати наявні позитивні потреби;

– обґрунтовано, що попереджувально-профілактична робота, яку здійснюють установи й організації, що входять до системи профілактики правопорушень неповнолітніх, недостатньо ефективна і зорієнтована, як правило, на боротьбу з наслідками правопорушень, а відтак, діюча система профілактики потребує удосконалення адміністративно-правового регулювання і координації взаємодії її підсистем;

– на підставі аналізу умов та чинників протиправної поведінки неповнолітніх доведено потребу найбільшої концентрації заходів профілактики правопорушень серед неповнолітніх у закладах освіти, через поєднання в освітньому процесі не лише навчання, а й виховання та розвитку. Умовою підвищення профілактики правопорушень серед неповнолітніх визначено: формування у підлітків системи ціннісних орієнтацій, що не суперечать загальноприйнятим; формування особистісних якостей дитини, які узгоджуватимуться з морально-правовими нормами суспільного життя; реалізація в ході профілактичного процесу програмно-цільового підходу, орієнтованого на дитячі інтереси і задоволення позитивних потреб людини. В усіх випадках необхідно враховувати тенденції розвитку інформаційного суспільства та ризику для неповнолітніх, які несуть з собою інформаційні технології та соціальні мережі;

– в контексті профілактичної роботи охарактеризовано інформаційне середовище та виявлено його вплив на протиправну поведінку неповнолітніх. Обґрунтовано протиправний потенціал контенту і комунікацій в мережі Інтернет, прогресуючий завдяки таким властивостям, як загальнодоступність, відкритість, затребуваність, децентралізованість та анонімність, що сприяє латентному інформаційно-психологічному впливу на емоційно-поведінковий і когнітивний стан необмеженої кількості користувачів, який формує і змінює соціальні установки, деформуючи правосвідомість і поведінку неповнолітніх.

Запропоновано класифікацію основних форм протиправного впливу мережі на неповнолітніх: 1) контентний вплив за допомогою інформації, що становить загрозу або ризик для життя, здоров'я і розвитку неповнолітніх (пропаганда агресії, жорстокості, насильства, екстремізму, наркотичних засобів, сексуальної розбещеності, суїциду тощо); 2) комунікативний вплив в процесі деструктивного міжособистісного спілкування (кібербулінг, кібергрумінг, секстинг, тролінг, флеймінг, кіберсталкінг, схилення до суїциду тощо).

удосконалено:

– принципи профілактики правопорушень серед неповнолітніх через їх доповнення такими: принцип персоніфікації профілактичної роботи, принцип обґрунтованого вибору, принцип опосередкованих впливів профілактичних заходів, принцип мотивації профілактичного процесу;

набули подальшого розвитку:

– питання аналізу наукової основи формування уявлення про профілактику правопорушень серед неповнолітніх. Встановлено, що теоретичні праці з одного боку, містять напрацювання вчених в частині розробки проблем профілактики, з переносом акценту на профілактику адиктивної поведінки дітей-підлітків, а з іншого боку – недостатня увага до профілактики правопорушень серед неповнолітніх. Між теорією і практикою існує протиріччя, яке полягає в тому, що практика відчуває потребу в конкретних розробках технології організації профілактичного процесу, а в теоретичних розробках переважають узагальнення та концептуальні ідеї, які досить часто відірвані від дійсної практики і не спираються на особливості формування особистості і своєрідність ситуації розвитку сучасного підлітка;

– формування теоретико-методологічних підходів до дослідження питання адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх. Визначено низку наукових підходів та методів, які доцільно застосувати для комплексного, усестороннього розкриття предмета дослідження, акцентовано на важливості застосування системного методу;

– визначення суб'єктів профілактики правопорушень серед неповнолітніх та з'ясування їх місця в системі забезпечення прав дитини. Вказано, що у профілактиці правопорушень серед неповнолітніх та їх протиправної поведінки бере участь значна кількість суб'єктів, що відрізняються один від одного характером функцій, особливостями застосування попереджувальних заходів, а також їх обсягом. Залежно від цього з-поміж них доцільно виділяти неспеціалізовані та спеціалізовані суб'єкти попередження правопорушень серед неповнолітніх;

– аналіз генези та сучасного стану розвитку адміністративно-правових норм, що регулюють питання профілактики правопорушень серед неповнолітніх.

– характеристика міжнародних стандартів захисту прав дітей у контексті профілактики правопорушень серед неповнолітніх;

– окреслення напрямів удосконалення адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх в контексті

сучасних соціальних змін.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані:

– у науково-дослідницькій сфері – для подальшої розробки проблематики адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх;

– у правозастосовній діяльності – для удосконалення діяльності суб'єктів профілактики правопорушень серед неповнолітніх та тлумачення і застосування відповідних положень законодавства цими суб'єктами при здійсненні вказаної роботи (*Довідка юридичного управління Львівської обласної державної адміністрації від 11.01.2021 р. № 01-37*);

– у навчальному процесі – положення та висновки дисертації можуть бути впроваджені в процес викладання дисциплін: «Адміністративне право», «Адміністративна відповідальність», «Організація роботи в органах внутрішніх справ і прокуратури», «Правове регулювання державної служби» (*Довідка Національного університету «Львівська політехніка» від 10.03.2021 р. № 67-01-219*).

Особистий внесок дисертанта. Усі наукові результати, викладені в дисертаційній роботі, отримані автором особисто. Сформульовані в дисертації наукові положення, висновки, рекомендації, пропозиції обґрунтовано автором самостійно, на підставі особистих досліджень та в результаті проведеного аналізу, а також опрацювання максимальної кількості джерел соціологічного, нормативно-правового, монографічного характеру.

Апробація результатів дисертації. Результати дисертаційного дослідження оприлюднено у виступах та доповідях на науково-практичних заходах, зокрема: II-й Всеукраїнській науково-практичній конференції «Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави» (м. Львів, 12 червня 2013 р.); III-й Всеукраїнській науково-практичній конференції «Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави» (м. Львів, 21 травня 2014 р.); науково-практичній конференції «Правові, соціально-психологічні та інформаційні процеси державотворення в контексті євроінтеграції» (м. Львів, 8–9 лютого 2016 р.); VI-й Всеукраїнській науково-практичній конференції «Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави» (м. Львів, 30 травня 2017 р.).

Публікації. Основні положення та висновки дисертаційної роботи викладено в 12 публікаціях, серед яких – сім статей опубліковано у наукових фахових виданнях України, одна – у періодичному виданні іноземної держави (Польща), 4 – у збірниках тез доповідей на науково-практичних заходах.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (208 найменувань) на 20 сторінках і додатків (на 8 сторінках). Загальний обсяг дисертаційної роботи становить 207 сторінок, з них основного тексту 165 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, її зв'язок з науковими програмами, планами, темами; сформульовано мету і завдання. Подано основні положення, які виносяться на захист, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження; висвітлено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів; наведено дані про апробацію, публікації та структуру дисертації.

Розділ 1 «Джерелознавче та методологічне підґрунтя дослідження адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх» складається з двох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Наукова основа формування уявлення про профілактику правопорушень серед неповнолітніх»* зазначено, що дослідження профілактики протиправної поведінки неповнолітніх сьогодні є одним з головних викликів часу. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх залишається єдиним робочим механізмом зміни ситуації, але тільки в межах міжвідомчої взаємодії всіх суб'єктів. Адже на ці виклики може відповісти тільки консолідоване професійне співтовариство, що поділяє і приймає нові форми роботи: ранню психолого-педагогічну корекцію агресивної поведінки дітей при взаємодії батьків і школи; індивідуальну роботу з важкою сім'єю із залученням широкої громадськості (в тому числі і засобів масової інформації); збільшення кількості послуг позашкільної освіти, в тому числі і в канікулярний час з урахуванням інтересів самих дітей.

Наукова спільнота однастайна у тому, що неповнолітніх необхідно готувати до життя в суспільстві. Найбільш важливими в цьому аспекті виокремлюються такі моменти: сім'я як відповідальна за первинну підготовку дитини до життя, освіта, і, насамперед, державна система освіти, прищеплення поваги до основних цінностей життя і розвитку особистості, таланту, розумових і фізичних здібностей молоді.

Констатовано, що в сучасній Україні проблема правопорушень неповнолітніх перебуває в процесі стрімкого зростання, і, щоб уповільнити його, необхідно активно, наступально проводити дослідження з прогнозування стану правопорушень серед неповнолітніх. Водночас, значна кількість наукових досліджень про правопорушення, що вчиняються неповнолітніми, присвячені вивченню проблем профілактики протиправної поведінки неповнолітніх на стадії вчинення правопорушення та коли підліток вже вчинив правопорушення.

У *підрозділі 1.2 «Теоретико-методологічні підходи до дослідження питання адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх»* вказано, що незважаючи на різноманіття правових інструментів захисту прав і законних інтересів неповнолітніх, заходи, що належать до сфери профілактики правопорушень, займають серед них особливе місце. Не тільки тому, що вказані заходи спрямовані на захист прав і законних

інтересів неповнолітніх від найбільш небезпечних посягань, але також в силу репресивного їх характеру, який сам по собі здатний істотно обмежувати права й інтереси неповнолітніх, погіршувати якість середовища виховання і розвитку неповнолітніх.

Методологічно визначено необхідність фокусування уваги на психіці неповнолітніх, яка має вікові відмінності і насамперед впливає на становлення особистості, що іноді призводить їх до антигромадських вчинків, які мотивовані в результаті таких дій: неправильного розуміння справжньої сутності і значення найважливіших моральних якостей (скромність, вірність, боягузтво, сміливість та ін.); помилок в оцінках людей, переваги зовнішніх проявів людини без врахування їх справжніх мотивів і цілей; прагнення до самовираження і самоствердження; несприйняття порад дорослих і методів виховного впливу; прагнення до лідерства; надмірної довірливості, наслідування; підвищеної фізичної активності, загостреного почуття до навколишньої дійсності, емоційної неврівноваженості та інших проявів цього вікового періоду.

Розділ 2 «Адміністративно-правова характеристика законодавчого регулювання сфери профілактики правопорушень у дитячому середовищі» складається з чотирьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Поняття та зміст профілактики адміністративних правопорушень як основи протидії злочинності»*, обґрунтовано вказується, що профілактика правопорушень серед неповнолітніх є процесом попередження правопорушень або інших протиправних дій, що заснований на реалізації програмно-цільового підходу та є основою протидії злочинності.

Встановлено, що профілактика вимагає індивідуальних, групових та організаційних зусиль, спрямованих на утримання підлітків від порушення закону. Рання профілактична робота має проводитись у кількох напрямках, що містять перспективні підходи, програми та ініціативи. 3-поміж них важливе місце має відводитись освітнім програмам, які допомагають молоді навчитися позитивно оцінювати себе, боротися з конфліктами та контролювати агресію. Позитивним аспектом у профілактиці правопорушень серед неповнолітніх може стати підвищення ролі та відповідальності у цій сфері місцевих громад.

У підрозділі 2.2 *«Умови та чинники протиправної поведінки неповнолітніх: шляхи подолання»*, вказано, що ефективні програми профілактики неможливо розробити без розуміння причин та умов вчинення правопорушень неповнолітніми. До таких умов можна віднести: 1) негативний вплив оточення з боку, і дорослих, і однолітків; 2) агресія дітей, викликана негативним впливом сім'ї, істотні недоліки у вихованні дитини; 3) відсутність організованої зайнятості дитини в позаурочний час.

Основними причинами вчинення правопорушень неповнолітніми визнано такі: 1) сімейне середовище та вплив однолітків (до сімейних чинників, які можуть вплинути на правопорушення, відносяться рівень батьківського нагляду, те, як батьки дисциплінують дитину, особливо жорстоке покарання, конфлікт або розлучення батьків, жорстоке поводження або недбалість батьків та якість

відносин між батьками і дітьми); 2) відмова від спілкування з однолітками (відмова від спілкування з однолітками у дитинстві є вагомим чинником вчинення правопорушень та впливає на здатність дитини правильно соціалізуватися); 3) психічні розлади (у неповнолітніх правопорушників досить часто діагностуються різні порушення психіки).

Вказано, що для подолання умов та чинників, які сприяють вчиненню правопорушень серед неповнолітніх, необхідно вироблення ефективної політики їх запобігання. Щоб така політика стала дійсно ефективною, пріоритет має бути наданий маргіналізованій, вразливій та знедоленій молоді в суспільстві, а питання, що стосуються молоді, які перебуває у суперечці із законом, мають бути центральним напрямом національної молодіжної політики. Адміністрація ювенальної юстиції має бути децентралізована, щоб заохотити місцеву владу брати активну участь у запобіганні молодіжній злочинності та реінтеграції неповнолітніх правопорушників у суспільство через проекти підтримки з кінцевою метою сприяння відповідальному громадянському суспільству.

У підрозділі 2.3 *«Генеza та сучасний стан розвитку адміністративно-правових норм, що регулюють питання профілактики правопорушень серед неповнолітніх»* зазначено, що упродовж років незалежності в нашій державі приймалася значна кількість нормативно-правових актів, спрямованих на створення системи органів відповідальних за профілактику правопорушень серед дітей. Однак, як свідчать статистичні дані, ефективність цих актів була і залишається низькою.

На жаль, доводиться констатувати відсутність єдиного нормативного акта, який регулював би профілактику правопорушень у країні – закону України «Про профілактику правопорушень в Україні», хоча неодноразово піднімалось питання про доцільність прийняття такого законодавчого акта та подавались його проекти.

Окремо наголошується на необхідності формування та прийняття Комплексної програми профілактики правопорушень серед неповнолітніх з урахуванням сучасних реалій, зокрема викликів і загроз, пов'язаних з інформаційним середовищем, а також гібридною війною на Сході держави, що спричинилась до значної кількості вимушених переселенців, зокрема й неповнолітніх. Вказані програми повинні містити положення про ранній виховний рівень профілактики, який повинен визначати не тільки тактичну, а й стратегічну спрямованість дій, тобто мати на меті не тільки попередження правопорушень як таке, але і формування у підлітків високих моральних ідеалів і переконань. В цьому і полягає нерозривний зв'язок і єдність загального профілактичного процесу з боротьбою проти проявів егоїзму, жорстокості, зневаги до законів, моральних норм з боку деякої частини неповнолітніх осіб.

У підрозділі 2.4 *«Суб'єкти профілактики правопорушень серед неповнолітніх та їх місце в системі забезпечення прав дитини»* вказано, що з-поміж суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень серед неповнолітніх функціонує значна кількість установ, організацій та служб,

перелік яких міститься в Законі України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей», провідна роль серед яких відведена Національній поліції України.

Наголошено, що підвищення ефективності діяльності підрозділів Національної поліції України та інших суб'єктів профілактики правопорушень серед неповнолітніх, пов'язано передусім з наявністю надійного механізму координації зусиль, що ними застосовуються, при якому порядок, види та форми їх збалансованої та узгодженої роботи повинні знайти своє відображення у відповідних програмах загальнодержавного та місцевого рівнів. Це дозволить і Національній поліції України, й іншим суб'єктам профілактики правопорушень серед неповнолітніх, в межах підвідомчої їм лінії попередження сконцентрувати зусилля на найбільш важливих напрямках профілактичної роботи.

У Розділі 3 «Удосконалення адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх в контексті сучасних соціальних змін» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 «Міжнародні стандарти захисту прав дітей у контексті профілактики правопорушень серед неповнолітніх» констатовано, що неповнолітні є найважливішим сегментом не тільки в Україні, а й в усьому світі. З огляду на те, що молодь є лідером завтрашнього дня, важливо з нею поводитися добросовісно, відтак, навіть суспільство буде почувати себе комфортно.

Аналіз міжнародно-правових актів, в яких містяться стандарти захисту прав дітей у контексті профілактики правопорушень серед неповнолітніх свідчить, що в них вказується на бажаність та необхідність створення усіма державами спеціальної системи органів, установ, які б займалися справами неповнолітніх, розробки спеціального законодавства, що стосується неповнолітніх. Такі положення зокрема містяться у п. 40.3 Конвенції про права дитини де вказано: «Держави-учасниці прагнуть сприяти встановленню законів, органів і установ, що мають безпосереднє відношення до дітей, які, як вважається, порушили кримінальне законодавство, обвинувачуються чи визнаються винними в його порушенні». У п. 2.3 Мінімальних стандартних правил здійснення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила) від 29 листопада 1985 р. зазначено про те, що в рамках кожної національної юрисдикції варто вжити зусиль для прийняття комплексу законів, правил і положень, які стосуються безпосередньо неповнолітніх і установ та органів, у функції яких входить здійснення правосуддя щодо неповнолітніх, і які покликані задовольняти різні потреби неповнолітніх правопорушників, захищаючи при цьому їх основні права.

У підрозділі 3.2 «Інформаційне середовище та його вплив на протиправну поведінку неповнолітніх» наголошено, що сьогодні надзвичайно важливим питанням у контексті профілактики правопорушень, є забезпечення належного захисту неповнолітніх від негативного впливу інформаційного середовища. Стрімке входження в інформаційне суспільство справило особливий вплив на свідомість неповнолітніх. Використання інформаційно-комунікаційних

технологій, найвагомішою з яких став Інтернет дозволив, і не завжди на користь, формувати неповнолітнім певних світогляд.

Характерною особливістю інформаційного суспільства стало повсюдне використання ІКТ, особливим видом яких став Інтернет, з появою якого ми можемо мовити про формування нового виду прав людини загалом, та дитини, зокрема, – інформаційних або цифрових. Поява і поширення Інтернету відкрили для суспільства і держави широкі можливості, а також зумовили виникнення нових викликів та відповідних обов'язків.

Звернуто увагу на те, що загальнодоступність, відкритість, затребуваність, децентралізованість та анонімність Інтернет мережі негативно сприяють на емоційно-поведінковий і когнітивний стан необмеженої кількості користувачів, який формує і змінює соціальні установки, деформуючи правосвідомість і поведінку неповнолітніх. Визначено основні форми протиправного впливу мережі на неповнолітніх, а саме: 1) контентний вплив за допомогою інформації, що становить загрозу або ризик для життя, здоров'я і розвитку неповнолітніх (пропаганда агресії, жорстокості, насильства, екстремізму, наркотичних засобів, сексуальної розбещеності, суїциду тощо); 2) комунікативний вплив в процесі деструктивного міжособистісного спілкування (кібербулінг, кібергрумінг, секстинг, тролінг, флеймінг, кіберсталкінг, схиляння до суїциду тощо).

ВИСНОВКИ

У дисертації подано аналіз адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх. Основні результати дослідження, які отримано на основі авторської методології полягають у такому:

1. Встановлено, що процес профілактики неповнолітніх правопорушників включає в себе діяльність багатьох інститутів. Поряд з державними органами профілактикою правопорушень неповнолітніх займаються різноманітні громадські організації, об'єднання, органи культури, дозвілля, спорту і туризму, студентські організації тощо. Однак, попереджувально-профілактична робота, яку ведуть установи й організації, що входять у систему профілактики правопорушень неповнолітніх, недостатньо ефективна і зорієнтована, як правило, на боротьбу з наслідками правопорушень. Діюча система профілактики потребує удосконалення правового регулювання і координації взаємодії її підсистем. Відсутній законодавчий механізм раннього виявлення і самих неповнолітніх, і сімей, що знаходяться в соціально небезпечному становищі, що може призвести до трагічних наслідків. Варто наголосити, що при відсутності чіткого законодавчо урегульованого механізму виявлення неповнолітніх правопорушників, встановити потенційного порушника права досить складно.

2. Констатовано, що ефективність роботи з профілактики правопорушень неповнолітніх в системі суб'єктів профілактики, значною мірою визначається розумінням місця цього виду діяльності в забезпеченні умов формування

сучасної особи. При цьому сама профілактика правопорушень неповнолітніх становить комплекс взаємопов'язаних заходів виховного характеру щодо запобігання прояву будь-яких відхилень у поведінці підлітка (загальна профілактика) і сформованих в окремих підлітків форм неприйняттого в нашому суспільстві ставлення до людей і своїх обов'язків (спеціальна профілактика). У першому випадку йдеться про переважно виховний вплив на особу неповнолітнього, у другому – виховна робота тісніше взаємодіє з психолого-педагогічною та правоохоронною діяльністю і може здійснюватися в рамках спеціальних установ. При цьому правоохоронні органи і їх спеціальні підрозділи, призначені для роботи з неповнолітніми, відіграють важливу роль у профілактичній роботі і на загальному, і на спеціальному рівнях.

3. Доведено, що однією з основних умов підвищення ефективності профілактики правопорушень серед неповнолітніх в системі суб'єктів профілактики є використання психолого-педагогічних підходів (гуманістичного, культурологічного, особистісно-орієнтованого, людиноцентричного та ін.). Для організації змісту цього процесу та управління ним, що включає технології профілактичної роботи, організацію планування виховної діяльності, отримання та застосування повної інформації про самого неповнолітнього, його психологічні властивості, соціальне середовище і найближче його оточення, вкрай необхідним є володіння учасниками профілактичної роботи на рівні суб'єктів профілактики не лише правовими, але й психолого-педагогічними знаннями, вміннями, навичками.

4. Обґрунтовано, що важливим організаційним засобом ефективності профілактичної діяльності може стати універсальна модель структури управління профілактикою правопорушень неповнолітніх у системі Національної поліції, що будується на основі організаційно-змістовного, технологічного і кадрового компонентів, кожен з яких має конкретне наповнення. Центральною ланкою організаційного компонента зазначеної моделі є підрозділи ювенальної превенції Національної поліції, оскільки саме вони в усій системі профілактики правопорушень здійснюють основну профілактичну роботу.

5. Визначено, що основною компонентою універсальної моделі структури управління профілактикою правопорушень неповнолітніх виступають психолого-педагогічні умови і засоби підвищення ефективності організації роботи з неповнолітніми в системі підрозділів ювенальної превенції, а саме: 1) використання психолого-педагогічних підходів у здійсненні профілактики і застосуванні заходів впливу як підґрунтя і засобів цієї роботи; 2) виховний характер профілактичної роботи; 3) психологізація та педагогізація спеціальних засобів профілактики; 4) спільна скоординована робота підрозділів ювенальної превенції, освітніх закладів та спеціальних установ; 5) принципи взаємодії підрозділів ювенальної превенції, освітніх закладів та спеціальних установ і громадськості щодо забезпечення процесу профілактики правопорушень неповнолітніми особами спрямовано на налагодження належної атмосфери виховання і проживання дітей у їхніх сім'ях.

Інноваційна модель структури управління профілактикою правопорушень неповнолітніх в системі ювенальної превенції виявляє резерви психолого-педагогічної взаємодії з підлітками, які мають відхилення в поведінці: підліток не стає лише об'єктом «виховання» і негативно емоційно забарвленого впливу з боку дорослих, а самостійно і повноцінно засвоює соціально корисні установки суспільства в процесі спільної діяльності з дорослими.

6. Встановлено, що значна частина підлітків, які вчинили правопорушення, не мали позитивних установок моральних засад. Таким неповнолітнім особам притаманні: відсутність інтересу до пізнавальної діяльності, що в загальному випадку може бути пов'язано з розумовою відсталістю, однак при цьому такі особи, як правило, добре орієнтовані на маніпуляцію з людьми і можуть з корисливою метою використовувати свої зовнішні дані з користю для себе; повна відсутність співчуття до слабкого, недолік емоційного співпереживання, байдужість до почуттів інших людей і нездатність встановлювати та підтримувати позитивні контакти і відносини; прагнення до вседозволеного способу життя; постійний стан порожнечі мислення і нудьга (на ці чинники найчастіше впливають алкоголь і вживання наркотиків); часта зміна настрою, схильність до дратівливості, реагування на конфліктні ситуації; індивідуальна і групова жорстокість; зневажливе ставлення до загальнолюдських цінностей, легке і швидке засвоєння навичок асоціальної поведінки; високий егоїзм з почуттям виправдання своєї негативної поведінки.

7. З'ясовано, що загальносоціальні попереджувальні заходи передбачають заходи, спрямовані на подальше підвищення добробуту людей, розвиток суспільних відносин, вдосконалення демократії і підвищення правосвідомості широких мас трудящих, в тому числі і учнівської молоді.

Заходи педагогічного (раннього виховного) рівня соціальної профілактики включають в себе заходи, спрямовані на виявлення та усунення помилок у вихованні окремих підлітків з нестійкою особистісною спрямованістю, а також педагогічно і морально занедбаних осіб на початкових стадіях цієї занедбаності, тобто напередодні асоціального розвитку особистості. Ранній виховний аспект профілактики здійснюється найчастіше на індивідуальному рівні – батьками, педагогами, вихователями, силами громадськості в рамках школи, коледжу, за місцем проживання, а також під час перебування дітей і підлітків в різних позашкільних установах.

Організаційно-адміністративний рівень соціальної профілактики передбачає застосування різних організаційних і адміністративних заходів в тих випадках, коли педагогічні виховні заходи відносно неповнолітніх виявляються малоефективними. Організаційно-адміністративні заходи (наприклад, переведення в іншу школу, направлення в дитячий будинок або школу-інтернат, влаштування на роботу, притягнення до адміністративної відповідальності підлітків і батьків, встановлення опіки чи піклування тощо) здійснюються

навчальними закладами, підприємствами, де працює підліток, місцевими органами влади за місцем проживання тощо.

Організаційно-адміністративні заходи, як правило, застосовуються до підлітків із середнім ступенем педагогічної та моральної занедбаності і повинні в обов'язковому порядку поєднуватися з педагогічними виховними засобами впливу.

8. Доведено, що профілактика правопорушень неповнолітніх як сукупність цілеспрямованих заходів має свої специфічні риси і особливості, в переліку яких найважливіше місце займають обов'язкові умови або принципи її організації. Основними з них є: своєчасність; попереджувальність; диференційованість; послідовність і комплексність.

9. Констатовано, що профілактика правопорушень неповнолітніх і правове виховання неповнолітніх громадян нашої держави є невід'ємною частиною загальнодержавної правової політики, морального, і духовного виховання. Правове виховання неповнолітнього покоління, лише набуває певних ознак та входить у наше життя, хоча має особливе значення, адже саме в ранньому дитячому віці закладаються основи світогляду, поглядів, установок, звичок поведінки. Але неповнолітні – це не тільки об'єкт виховання, вони є також самостійними і цілком активними суб'єктами соціальної діяльності. Тому вкрай важливо, щоб з самого дитинства молодь навчилася усвідомлювати себе повноправними громадянами своєї держави, соціальний статус яких всебічно і чітко регулюється правом, усвідомили свій взаємозв'язок з іншими членами суспільства, перейнялися почуттям високої відповідальності за свої вчинки. Щоб людина стала справжнім громадянином своєї держави, треба розсунути вузькі рамки безпосередньо її навколишнього світу, змусити відчутти себе учасником складних і широких соціальних відносин, необхідно допомогти їй розібратися в структурі і функціях державних органів, засвоїти адресовані їй правові вимоги, а також права і законні способи їх забезпечення, прищепити навички усвідомленої законслухняної поведінки, навчити правильно визначати завдання, напрями і форми соціальної активності. Все це вимагає кропіткої і вимогливої роботи з формування правосвідомості і правової культури підростаючого покоління. Від цього залежить не тільки сьогодення поведінка неповнолітніх, але й значною мірою і загальний стан законності держави.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Новіков В. В., Гачак-Величко Л. А. Деякі аспекти правового виховання молоді. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права.* 2011. №. 7. С. 109–113.

2. Гачак-Величко Л. А. Профілактика як засіб запобігання правопорушень серед неповнолітніх. *Митна справа*. 2012. № 4 (82). Ч. 2. Кн. 2. С. 325–329.

3. Гачак-Величко Л. А. Адміністративно-правове регулювання обігу наркотичних засобів як засіб протидії правопорушенням неповнолітніх у цій сфері. *Митна справа*. 2014. № 2(2.2). С. 111–117.

4. Гачак-Величко Л. А. Профілактика правопорушень, що вчиняються неповнолітніми: поняття та зміст. *Європейські перспективи*. 2017. № 4. С. 48–52.

5. Гачак-Величко Л. А. Профілактична функція суду щодо неповнолітніх правопорушників. *Європейські перспективи*. 2020. № 2. С. 156–161.

6. Гачак-Величко Л. А. Понятійно-категоріальний апарат у сфері недопущення правопорушень серед неповнолітніх. *Право.іа*. 2020. № 1. С. 201–205.

7. Гачак-Величко Л. А. Протидія незаконному обігу наркотичних засобів і психотропних речовин серед дітей. *Європейські перспективи*. 2020. № 3. С. 176–181.

8. Gachak-Velichko L. Juvenile offenders as objects of preventive activity. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2020. № 5 (33), vol. 1. С. 189-192. (Польща).

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

9. Гачак-Величко Л. А. Діяльність ОВС щодо протидії правопорушенням, пов'язаним з незаконним обігом наркотичних засобів серед дітей. *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави* : збірник тез учасників II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 12 червня 2013 р.). Львів, 2013. С. 73–74.

10. Гачак-Величко Л. А. Законодавче забезпечення протидії незаконному обігу наркотиків серед неповнолітніх. *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави* : збірник тез учасників III Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 21 травня 2014 р.). Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. Ч.1. С. 32–34.

11. Гачак-Величко Л. А. Протидія незаконному обігу наркотичних засобів і психотропних речовин серед дітей. *Правові, соціально-психологічні та інформаційні процеси державотворення в контексті євроінтеграції*: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Львів, 8–9 лютого 2016 р.). Львів, 2016. С. 19–20.

12. Гачак-Величко Л. Національна поліція як суб'єкт профілактики правопорушень серед дітей. *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави*: збірник тез VI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 30 травня 2017 р.). Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. С. 34–35.

АНОТАЦІЯ

Гачак-Величко Л. А. Адміністративно-правове регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх. – *На правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Національний університет «Львівська політехніка» Міністерство освіти і науки України, Львів, 2021.

Дисертація присвячена комплексному і системному аналізу адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх. Розглянуто наукову основу формування уявлення про профілактику правопорушень серед неповнолітніх» та сформовано відповідні теоретико-методологічні підходи до дослідження питання адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх.

Розкрито поняття і зміст профілактики адміністративних правопорушень як складової системи протидії злочинності, з'ясовано умови та чинники протиправної поведінки неповнолітніх і визначено шляхи їх подолання. Здійснено аналіз генези та сучасного стану розвитку адміністративно-правових норм, що регулюють питання профілактики правопорушень серед неповнолітніх. Визначено суб'єктів профілактики правопорушень серед неповнолітніх та встановлено їх місце в системі забезпечення прав дитини.

Охарактеризовано міжнародні стандарти захисту прав дітей у контексті профілактики правопорушень серед неповнолітніх. Проаналізовано сучасний стан розвитку інформаційного середовища та визначено його вплив на протиправну поведінку неповнолітніх.

Сформульовано пропозиції, спрямовані на удосконалення адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень серед неповнолітніх в контексті сучасних соціальних змін.

Ключові слова: неповнолітні, діти, підлітки, профілактика, правопорушення, протиправна поведінка, адміністративно-правове регулювання, суб'єкти профілактики, адміністративна відповідальність, вплив інформаційного середовища.

АННОТАЦИЯ

Гачак-Величко Л. А. Административно-правовое регулирование профилактики правонарушений среди несовершеннолетних. – *На правах рукописи.*

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 «Административное право и процесс; финансовое право, информационное право». – Национальный университет «Львовская политехника» Министерство образования и науки Украины, Львов, 2021.

Диссертация посвящена комплексному и системному анализу административно-правового регулирования профилактики правонарушений среди несовершеннолетних. Рассмотрены научную основу формирования представления о профилактике правонарушений среди несовершеннолетних »и сформированы соответствующие теоретико-методологические подходы к исследованию вопроса административно-правового регулирования профилактики правонарушений среди несовершеннолетних.

Раскрыто понятие и содержание профилактики административных правонарушений как составляющей системы противодействия преступности, выяснены условия и факторы противоправного поведения несовершеннолетних и определены пути их преодоления. Осуществлен анализ генезиса и современного состояния развития административно-правовых норм, регулирующих вопросы профилактики правонарушений среди несовершеннолетних. Определены субъекты профилактики правонарушений среди несовершеннолетних и установлено их место в системе обеспечения прав ребенка.

Охарактеризованы международные стандарты защиты прав детей в контексте профилактики правонарушений среди несовершеннолетних. Проанализировано современное состояние развития информационной среды и определено её влияние на противоправное поведение несовершеннолетних.

Сформулированы предложения, направленные на совершенствование административно-правового регулирования профилактики правонарушений среди несовершеннолетних в контексте современных социальных изменений.

Ключевые слова: несовершеннолетние, дети, подростки, профилактика, правонарушение, противоправное поведение, административно-правовое регулирование, субъекты профилактики, административная ответственность, влияние информационной среды.

ANNOTATION

Gachak-Velychko L. A. Administrative and legal regulation of juvenile delinquency prevention. – *Printed as manuscript.*

Thesis for a Candidate Degree in Law, specialty 12.00.07 «Administrative Law and Process; finance law; information law». – Lviv Polytechnic National University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Lviv, 2021.

The dissertation is devoted to the complex and systematic analysis of administrative and legal regulation of prevention of offenses among minors. The scientific basis of forming the idea of crime prevention among minors is considered and the relevant theoretical and methodological approaches to the study of administrative and legal regulation of crime prevention among minors are formed.

The concept and content of prevention of administrative offenses as a component of the system of combating crime are revealed, the conditions and factors

of illegal behavior of minors are clarified and the ways to overcome them are determined. An analysis of the genesis and current state of development of administrative and legal norms governing the prevention of juvenile delinquency. The subjects of juvenile delinquency prevention have been identified and their place in the system of ensuring the rights of the child has been established.

International standards for the protection of children's rights in the context of juvenile delinquency prevention are described. The current state of development of the information environment is analyzed and its influence on illegal behavior of minors is determined.

Proposals aimed at improving the administrative and legal regulation of juvenile delinquency prevention in the context of modern social change have been formulated.

Key words: minors, children, adolescents, prevention, offenses, illegal behavior, administrative and legal regulation, subjects of prevention, administrative responsibility, influence of information environment.

Наклад 100. Папір офсетний. Ум.-др. арк. 0,9.
Підписано до друку 20.08.2021. Замовлення 192.

Надруковано в «МП Леся».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи серія ДК № 892 від 08.04.2002.

«МП Леся»
03148, Київ, а/с 115.
Тел./факс: (066) 60-50-199, (098) 455-41-17
E-mail: lesya3000@ukr.net